

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KRAJOWA RADA IZBY ARCHITEKTÓW RP

Warszawa, 1 marca 2019 r.

L.dz. 140/KRIA/2019/w

Pan
Artur Soboń
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju

Szanowny Panie Ministrze

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 lutego br., przekazujące Krajowej Radzie Izby Architektów RP do konsultacji projekt rozporządzenia w sprawie przygotowania zawodowego do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, poniżej przekazujemy szczegółowe uwagi do ww. aktu. Uwagi te wypracowane zostały we współpracy z Krajową Komisją Kwalifikacyjną oraz Zespół ds. praktyki zawodowej, powołany przy Krajowej Radzie Izby Architektów RP.

Uwagi o charakterze legislacyjnym:

- po § 1 brak jest § 2 – należy dokonać redakcji numeracji paragrafów;
- w § 13 umieszczony został ust. 1 podczas gdy nie występuje ust. 2 – należy zrezygnować z wyszczególnienia ust. 1;
- W § 3 ust. 6 wskazano, że: „wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 4, potwierdza osoba posiadająca odpowiednie uprawnienia budowlane i wpisana na listę członków izby”. Projekt rozporządzenia we fragmentach odnoszących się do zadań samorządu zawodowego lub obowiązków osób wykonujących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie odnosi się do dwóch samorządów, których akt bezpośrednio dotyczy. Stąd również w § 3 ust. 6 należy dodać wyraz „właściwej” izby samorządu zawodowego, zgodnie z nazwą zaświadczenia o wpisie na listę członków właściwej izby samorządu zawodowego. Analogiczna uwaga dotyczy § 3 ust. 1 i 3.

Uwagi o charakterze merytorycznym:

1. W § 3 ust. 3 projektodawca nakłada na właściwą izbę samorządu zawodowego obowiązek uznania praktyk odbytych po ukończeniu 3 roku studiów, podczas gdy w ust 1. wyraźnie wskazano, że izba może uznać praktykę odbytą „po uzyskaniu dyplomu studiów”. Tak więc w § 3 ust. 3 projektodawca wprowadza niejako wyjątkową możliwość zaliczenia do praktyki zawodowej praktyki odbytej po 3 roku studiów. Zasada ta jest sprzeczna z ogólnym pojęciem praktyki zawodowej, którą należy traktować jako praktyczne sprawdzenie wiedzy nabytej w toku nauczania na studiach. Należy podnieść, że kształcenie architekta - zgodnie z art. 46 dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (dalej jako: dyrektywa) - wymaga ukończenia 5-letnich studiów zakończonych tytułem magister inżynier architekt. Ratio legis takiego zapisu odnaleźć można w art. 46 ust. 2 dyrektywy, w którym wskazano 11 punktów, które opisują zakres wiedzy, jaką musi obejmować kształcenie na kierunku architektura. Jest to wynikiem zharmonizowania wymogów kształcenia architektów w Unii Europejskiej i podstawą do możliwości automatycznego uznawania ich kwalifikacji na terenie innych krajów członkowskich niż kraj pochodzenia. Zatem dopiero po uzyskaniu tytułu magister inżynier architekt absolwent posiada wiedzę, która może podlegać praktycznej weryfikacji podczas praktyki zawodowej. Wprowadzenie zasady możliwości odbywania praktyki zawodowej po 3 roku studiów jest więc rozwiązaniem błędnym, gdyż nie daje możliwości tej weryfikacji w pełnym zakresie. Ponadto wprowadzenie możliwości odbywania praktyki po 3 roku studiów nie

znajduje uzasadnienia w relacji do toku studiów na kierunku architektura, gdyż w większości nie pokrywa się nawet z zakończeniem etapu nauczania na stopniu licencjackim (z reguły studia licencjackie obejmują 3,5 roczny cykl nauczania, a w niektórych uczelniach 4 letni). W związku z powyższym, proponuje się usunięcie ust. 3.

2. Zgodnie z § 3 ust. 8 do praktyki zawodowej odbytej przed 1 stycznia 1995 r. nie stosuje się przepisów ust. 7 dot. obowiązku przedłożenia oświadczenia o odbyciu praktyki według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia oraz zaświadczenia wydanego przez właściwego wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego. W takiej sytuacji potwierdzeniem odbycia praktyki zawodowej jest książka praktyki. Należy jednak wyjaśnić, że obowiązek przedstawienia książki praktyki zawodowej istniał do dnia 25 września 2014 tj. wejścia w życie rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 11 września 2014 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Wydaje się więc, że intencją projektodawcy było umożliwienie potwierdzenia praktyki zawodowej na podstawie książki praktyki również osobom, które odbyły ją przed dniem wejścia w życie ww. rozporządzenia. Taki właśnie zapis znajduje się w obowiązującym rozporządzeniu: „Wpisy dokonane w książce praktyki i potwierdzone przez osobę posiadającą odpowiednie uprawnienia budowlane, pod kierownictwem której odbywana była praktyka, przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, dokumentują praktykę rozpoczętą przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. W takim przypadku książkę praktyki dołącza się do wniosku o nadanie uprawnień budowlanych, o którym mowa w § 5 niniejszego rozporządzenia”. W związku z tym, proponuje się następującą korektę: „Dokumentem potwierdzającym praktykę zawodową odbytą przed dniem 25 września 2014 r. jest książka praktyki [...]”.

3. Zawód architekta w odróżnieniu od zawodu inżyniera budownictwa podlega regulacjom unijnym i jest jednym z zawodów, którego wykonywanie podlega wzajemnemu uznawaniu kwalifikacji zawodowych w ramach dyrektywy 2005/36/WE. W celu zapewnienia jednolitego poziomu kwalifikacji zawodowych architektów na terenie Unii Europejskiej przepisy te w sposób szczegółowy określają standard wykształcenia architekta. Zgodnie z art. 46 dyrektywy wykształcenie architekta musi obejmować, co do zasady 5-letnie studia, których głównym przedmiotem jest architektura. Skoro zaś poziom wykształcenia architektów stanowi przedmiot regulacji unijnych niezbędnym jest odrębne jego uregulowanie również na poziomie przepisów krajowych. Jednocześnie biorąc pod uwagę, że zgodnie z unijnym porządkiem prawnym jedynym dopuszczalnym wykształceniem uprawniającym do wykonywania zawodu architekta jest architektura nie jest konieczne dodatkowe badanie wiedzy i umiejętności w kontekście ustalenia studiów pokrewnych. Tymczasem obecne brzmienie § 5 ust. 4 uwzględnia wyłącznie specyfikę studiów z zakresu budownictwa. Tok tych studiów zakłada możliwość kształcenia na różnych kierunkach i w różnych specjalnościach. W konsekwencji inżynierowie budownictwa mogą ubiegać się o nadanie uprawnień budowlanych w specjalnościach odpowiadających ich wykształceniu. Taka sytuacja nie ma miejsca w przypadku architektów, gdzie zawód ten wykonywać mogą wyłącznie osoby posiadające wyłącznie pełne wykształcenie architektoniczne. Tym samym obecny przepis, o ile adekwatny jest do osób wykonujących zawód inżyniera budownictwa, w żadnej mierze nie jest odpowiedni dla architektów. Stąd propozycja uregulowania kwestii kwalifikacji architektów w odrębnym przepisie. W związku z powyższym, proponuje się wprowadzenie następujących zmian:

Dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

4a. 1. W przypadku uprawnień w specjalności architektonicznej wymóg ukończenia studiów na kierunku odpowiednim uznaje się za spełniony, jeżeli:

- 1) nazwa kierunku studiów jest zgodna z zakresem kierunku studiów oraz*
- 2) z suplementu do dyplomu albo wypisu z przebiegu studiów, wynika, że architektura była głównym przedmiotem studiów oraz*
- 3) z suplementu do dyplomu albo wypisu z przebiegu studiów wynika zgodność ze standardami kształcenia dla kierunków studiów architektura lub architektura i urbanistyka, określonymi w odrębnych przepisach.*

2. W przypadku uprawnień w specjalności architektonicznej przepisu § 5 ust. 5 nie stosuje się.

4. Zgodnie z obowiązującym regulaminem postępowania kwalifikacyjnego zdający egzamin nie mogą korzystać z żadnych urządzeń elektronicznych. Sprawa ta była przedmiotem dyskusji z Przewodniczącym okręgowych komisji kwalifikacyjnych. Jest to również ważny czynnik dyscyplinujący osoby przystępujące do egzaminu ustnego. Stąd Izba proponuje wprowadzić poprawkę do § 8 ust. 4 poprzez dodanie na końcu zdania wyrazów: „w wersji papierowej” w wyniku czego § 8 ust. 4 uzyska następujące brzmienie: „Podczas przygotowywania się do odpowiedzi dopuszczalne jest posługiwanie się tekstami aktów prawnych, Polskimi Normami, w tym Eurokodami, posiadanymi przez kandydata lub udostępnionymi przez komisję kwalifikacyjną, w wersji papierowej”.

5. W rozdziale 2 regulującym szczegółowo sposób przeprowadzenia egzaminu projektodawca posługuje się konsekwentnie pojęciem „komisji kwalifikacyjnej”. Należy jednak wyjaśnić, że zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane: „Egzamin składa się przed komisją egzaminacyjną powoływaną przez organ samorządu zawodowego albo inny upoważniony organ”. W związku z powyższym, Krajowa Rada Izby Architektów RP sugeruje zastąpienie wyrazów „komisja kwalifikacyjna” wyrazami „komisja egzaminacyjna” odpowiednio w całym rozdziale 2 projektowanego rozporządzenia.

6. W zaproponowanym brzmieniu projektu, w załączniku do oświadczenia potwierdzającego odbycie praktyki zawodowej pn. „zbiorcze zestawienie odbytej praktyki zawodowej - przy sporządzaniu projektów/na budowie”, w kolumnie 4 wskazano na konieczność podania „łącznej ilości tygodni odbytej praktyki zawodowej”. Takie rozwiązanie nie jest prawidłowe, bowiem praktyka powinna być wykazywana w godzinach, nie zaś w pełnych tygodniach. Opisanie czasu praktyki ilością godzin, a nie ilością tygodni pozwala komisji bardziej precyzyjnie ocenić czas odbytej praktyki, jak i sprawiedliwie, równo traktować wnioskodawców ubiegających się o uprawnienia budowlane. Jest to szczególnie ważne w świetle tak krótkiej, bo tylko rocznej, odbywanej praktyki i pomocne przy weryfikacji zbiorczego zestawienia odbytej praktyki zawodowej. Rok praktyki to 2080 godzin. Stąd IARP proponuje wprowadzenie zmiany polegającej na zastąpieniu wyrazu „tygodni” wyrazem „godzin”.

7. W załączniku nr 2 do rozporządzenia „Wykaz kierunków studiów odpowiednich i pokrewnych dla danej specjalności” w kolumnie 2 określającej specjalność uprawnień budowlanych w lp. 2 wykreślić należy „kierunek studiów w zakresie budownictwa”. Zasady wykonywania zawodu architekta regulowane są na szczeblu europejskim przepisami dyrektywy. W art. 46 dyrektywa wskazuje jednoznacznie, że uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu architekta wymaga ukończenia studiów architektonicznych, których głównym przedmiotem są teoretyczne i praktyczne aspekty architektury. Jednocześnie przepisy dyrektywy w żaden sposób nie przewidują wyjątku od tej zasady dla osób wykonujących zawód architekta w ograniczonym zakresie. Biorąc pod uwagę, że studia budowlane są całkowicie odmiennymi studiami od studiów architektonicznych dopuszczenie możliwości przystępowania przez osoby kończące te studia do egzaminu nawet w ograniczonym zakresie sprzeczne jest z przepisami ww. dyrektywy. W związku z powyższym, Izba proponuje, aby zawód architekta mógł być wykonywany wyłącznie przez osoby, które ukończyły studia architektoniczne jako odpowiednie i jedyne uprawniające do przystąpienia do egzaminu na uprawnienia. W konsekwencji proponuje się wykreślenie studiów w zakresie budownictwa jako pokrewnych dla specjalności architektonicznej w ograniczonym zakresie.

Z poważaniem,

Małgorzata Pilinkiewicz, Architekt IARP

Prezes Krajowej Rady IA RP

Wojciech Gwizdak, Architekt IARP

Sekretarz Krajowej Rady IA RP